

УДК 316.776:32(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2312-1815/2024-2-5>

Світлана Матвієнків
ORCID: 0000-0002-7719-7791

Себастьян Кирничний
ORCID: 0009-0001-1644-3047

МАС-МЕДІА УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ СУСПІЛЬСТВА

У статті розглядається роль мас-медіа в Україні в контексті політичних трансформацій суспільства. Досліджується вплив засобів масової інформації на політичний ландшафт країни у період змін, що відбуваються в українському суспільстві. Стаття розглядає важливі аспекти взаємодії між мас-медіа та політичними процесами, звертаючи увагу на роль ЗМІ у формуванні громадянської свідомості, ставлення суспільства до політичних подій і вплив на формування громадянської позиції. Аналізується динаміка змін у мас-медіа просторі України під час переходу до нових політичних реалій, звертається увага на трансформації в роботі ЗМІ та їхню роль у сучасному політичному діалозі.

Ключові слова: засоби масової інформації, політичні процеси, громадська думка, інформаційна війна, медійна грамотність.

Вступ. Аналіз впливу засобів масової інформації на політичний ландшафт України є нагальною та надзвичайно актуальною проблемою політичної сфери. Демократичний процес неможливий без зміцнення позитивних відносин між учасниками політичного співтовариства, інтенсивного обміну інформацією та постійної комунікації між ними. У цьому контексті засоби масової інформації виконують роль активних посередників, які сьогодні є не тільки ключовими соціальними структурами політичної системи, але й значущою силою, спрямованою на підтримку демократизації суспільних процесів. Вони є важливим інструментом для формування політичної сфери, її самопрезентації та центральним засобом репродукції цього типу соціального життя.

Зміни взаємин між владою та ЗМІ в Україні за останні роки відзначаються значними трансформаціями, але ще не досягли того рівня, який би був характерним для ліберальних або соціально відповідальних моделей демократії. Важко не звернути увагу на політичний активізм багатьох українських ЗМІ. Однією з головних складнощів, з якими стикаються мас-медіа, є створення умов для їхньої діяльності, які б відповідали демократичним принципам і сприяли реформуванню політичної системи.

Актуальність теми. Мас-медіа в Україні в контексті політичних трансформацій суспільства важливі з кількох ключових причин:

Політичні трансформації відбулися після Майдану 2014 року та Революції Гідності. Після подій Майдану і змін влади в Україні країна пережила глибокі політичні зміни. Серед них зміни в конституційній системі, політичних партіях і ставленні України до світової спільноти. Мас-медіа грають ключову роль у формуванні й визначенні цих трансформацій.

Мас-медіа є важливим інструментом для забезпечення вільного обміну інформацією, обговорення громадянським суспільством ключових питань і надання голосу громадянам у політичних процесах [1, с. 130]. Вони допомагають створити умови для розвитку демократії та громадянського участі.

Мас-медіа відіграють важливу роль у розкритті корупції. Актуальність дослідження ролі мас-медіа в політичних трансформаціях українського суспільства визначається не лише подіями минулого, але й важливістю розуміння та впливу цих процесів на майбутнє України та її розвиток як демократичної держави [5, с. 7].

Мета цього дослідження полягає в розкритті важливої ролі мас-медіа в політичних трансформаціях України, їхньому впливі на громадську свідомість і політичні процеси, а також у виявленні шляхів для покращення медіа-сфери в країні.

Стан наукової розробки проблеми. Ще з часів розуміння ЗМІ як «четвертої влади» функції мас-медіа в політичному процесі активно вивчаються. Дослідники визначають їхню роль як засобу контролю за владою, об'єктивного інформування громадськості, а також формування громадської думки.

В Україні та світі проводяться дослідження щодо впливу мас-медіа на громадську думку й формування ставлення громадян до політичних процесів [9, с. 15]. Аналізується, які теми та фреймінги набувають пріоритету в новинах і як це впливає на сприйняття громадянами політичних подій.

Зокрема, після Революції Гідності та анексії Криму Росією досліджується вплив інформаційної війни та пропаганди на українське суспільство. Дослідники досліджують методи та прийоми, які використовуються для дезінформації і впливу на громадян.

Дослідження також активно вивчають вплив олігархів на мас-медіа та способи зменшення цього впливу. Законодавчі ініціативи, спрямовані на заборону власності олігархів на медіа, розглядаються як спосіб покращення незалежності мас-медіа.

Українські вчені також досліджують міжнародний досвід у галузі медіа та політичних трансформацій, порівнюючи його з українськими реаліями [2, с. 4]. Це допомагає розуміти, які практики та рішення можуть бути корисними для України.

Стан наукової розробки проблеми свідчить про активний інтерес до впливу мас-медіа на політичні трансформації, а також про важливість цього питання в контексті розвитку українського суспільства й демократичних процесів. Дослідники продовжують сприяти розумінню цієї проблеми та розробці рекомендацій для подальшого розвитку медіа-сфери в Україні.

Загалом роль мас-медіа визначається їхньою здатністю впливати на процеси прийняття рішень, але на практиці вони не завжди прагнуть відображати загальні інтереси суспільства й надавати об'єктивну та надійну інформацію. Це породжує необхідність втручання держави і громадськості для впливу на медіа та висловлювання власних позицій стосовно політичних питань через них. Ця потреба підкреслює актуальність дослідження сучасних тенденцій і майбутніх перспектив розвитку медіа-політики в контексті демократичного суспільства, сприяючи тим самим підвищенню унікальності підходів до цієї проблеми.

Виклад основного матеріалу дослідження. Як показує політичний досвід, цензура в засобах масової інформації є важливою політичною проблемою, навіть у демократичних країнах. З одного боку, в конституціях демократичних держав цензура забороняється як інструмент контролю над інформацією та як засіб політичного тиску, який може використовуватися для придушення політичних опонентів. Однак, з іншого боку, існують ситуації, коли необхідність забезпечення національної безпеки потребує обмеження деяких дебатів в громадському дискурсі, фільтрації інформаційних повідомлень та підвищення відповідальності ЗМІ.

Засоби масової інформації не лише передають інформацію, але й впливають на масову свідомість і формують її. Саме тому інститути влади прагнуть контролювати медійний простір.

Слід відзначити, що в Україні існує деяке роздвоєння в розумінні ролі ЗМІ в політичному процесі. З одного боку, є журналістські спільноти, які цінують високі моральні стандарти у сфері масової інформації. З іншого боку, існують представники медіа, чиї основні інтереси полягають в максимізації прибутку від медійних компаній.

Управління відносинами між владою та медіа-системою завжди залежить від конкретного політичного режиму, який визначає принципи цих відносин: чи то вони базуються на прихованих, напівприхованих, чи відкритих стратегіях інформаційної діяльності. Використання сучасних комунікаційних технологій у політичному житті суспільства дає змогу значно посилити вплив органів влади та спеціалізованих політико-аналітичних структур на різні аспекти політичного розвитку. Це покращує взаємне інформування в системі «влада – суспільство» і в кінцевому підсумку сприяє підвищенню ефективності їх взаємодії, роблячи ці підходи особливо унікальними [1, с. 75].

Українські мас-медіа пережили значні трансформації протягом останнього десятиліття, які суттєво вплинули на політичні процеси й суспільство загалом. Нижче розглянемо основний матеріал щодо цих змін:

Важливим кроком було прийняття законодавчих ініціатив для зменшення впливу олігархів на мас-медіа. Ці кроки передбачали обмеження власності олігархів у медіа-компаніях і підвищення прозорості в медіа-сфері [9, с. 8]. Це допомогло створити більшу незалежність для медіа та покращити ситуацію щодо контролю над інформаційним простором.

Важливу роль у забезпеченні об'єктивної інформації та формуванні громадської думки мали громадські та інтернет-медіа. Платформи, такі як Hromadske TV, стали ключовими гравцями в наданні незалежного погляду на події та сприяли широкому розповсюдженню об'єктивної інформації.

У контексті гібридної війни та російської пропаганди українські мас-медіа стикалися з серйозними викликами. Інформаційна війна вимагає від медіа розпізнавання та протидії дезінформації та фейковим новинам.

Прикладом важливої ролі мас-медіа в інформаційній боротьбі та розкритті пропаганди є ситуація в Україні в період російської агресії. Російська пропаганда використовувала мас-медіа для поширення дезінформації та маніпуляцій, спрямованих на вплив на громадську думку та створення сприятливого ставлення до російської агресії [2].

У відповідь на це українські незалежні медіа та журналісти відіграли важливу роль у розкритті пропаганди. Вони проводили розслідування, факт-чеки й аналізи дезінформації, що допомагало розкрити брехню, яка широко поширювалася російськими медіа. Мас-медіа стали важливими інструментами в інформаційній боротьбі й розкритті пропаганди [4].

Усі ці зміни створили складну динаміку для мас-медіа в Україні. З одного боку, було досягнуто значний прогрес у напрямі більшої незалежності й об'єктивності медіа. З іншого боку, виклики, пов'язані з інформаційною війною та пропагандою, стали серйозним завданням для медіа. У цьому контексті роль мас-медіа в розпізнаванні та протидії дезінформації стала критично важливою для підтримання інформаційної безпеки та громадянської свободи в Україні.

Помітною особливістю українського медійного пейзажу є різноманітність голосів і поглядів. З розвитком громадських, інтернет-медіа та незалежних видань українське суспільство отримало доступ до різноманітних точок зору й аналізу політичних подій. Це сприяло активному діалогу та різнобічному обговоренню ключових питань.

Збільшений інтерес до впливу мас-медіа також підкреслює важливість медійної грамотності й освіти для громадян. Дослідження та програми навчання спрямовані на розвиток навичок аналізу інформації, виявлення дезінформації та розуміння ролі медіа в політичних процесах.

Україна активно співпрацює з міжнародними організаціями та партнерами з метою підтримки розвитку медіа-сфери й захисту журналістських свобод. Міжнародний досвід і підтримка грають важливу роль у покращенні стану українських мас-медіа.

Завдяки мас-медіа громадяни активніше беруть участь у політичних процесах. Споживачі новин та інформації стають активними учасниками дискусій, висловлюють свої погляди й вимагають більшої відповідальності влади та медіа.

Посилення медійної свободи також потребує більшої уваги до журналістської етики та професійних стандартів [12, с. 172]. В Україні та за її межами обговорюються питання про важливість об'єктивності, добросовісності й етичних норм у журналістиці.

Технологічний розвиток має значний вплив на мас-медіа. Сучасні інформаційні технології дають змогу збирати та поширювати новини швидше й ефективніше. Сучасні інформаційні технології охоплюють соціальні мережі, мобільні додатки новин, додатки для живих відеотрансляцій, штучний інтелект та мережі 5G. Усі перераховані технології дають змогу працівникам медіа-сфери та всім громадянам України швидше й ефективніше інформувати громадськість стосовно важливих подій і сприяти розвитку вільної преси [4].

Саме технологічний розвиток вимагає адаптації медіа до нових реалій і збільшує конкуренцію в цій галузі.

Зростання громадянського активізму та громадських організацій, спрямованих на моніторинг медіа, забезпечення свободи слова та прав журналістів, грає важливу роль у підтримці медіа й формуванні демократичного суспільства.

Однією з ключових складових роботи мас-медіа є збереження довіри суспільства. Насамперед вільні та незалежні медіа є надзвичайно важливим інструментом для висловлення думок і поглядів. Крім того, потрібно наголосити, що гарантування свободи вираження в мас-медіа є прямим шляхом до формування відкритого та прозорого уряду, що є невід'ємним аспектом демократизації держави.

Дослідження в цьому контексті вивчають, наскільки медіа дотримуються професійних етичних стандартів, як вони реагують на помилки і як це впливає на довіру громадськості, адже питання мас-медіа та збереження довіри суспільства залишається актуальним для дуже багатьох країн, котрі стискаються зі змінами в політичному ландшафті.

Проблема медійної свободи і цензури є актуальною в контексті політичних трансформацій. Дослідники вивчають обмеження свободи слова, а також можливості для журналістів висловлювати свої погляди незалежно від політичного тиску й обмежень [17, с. 1].

Важливо вивчити, як мас-медіа взаємодіють із громадянським суспільством та активістськими рухами. Ця взаємодія може зміцнювати громадянську активність і сприяти розвитку демократії.

Роль соціальних мереж у поширенні інформації та формуванні громадської думки стала суттєвою [5, с. 67]. Розглянути детальніше роль соціальних мереж можна на прикладі розповсюдження інформації та впливу на суспільну думку під час російського нападу на Україну.

Саме соціальні мережі надали можливість швидко та безперервно поширювати інформацію та новини. В умовах військового чи іншого надзвичайного стану це важливо для того, щоб інформувати громадян стосовно стану подій навколо. До того ж наявність таких каналів дає змогу користувачам отримувати інформацію з різних джерел (традиційні медіа, свідчення очевидці, особисті дописи тощо). Отже, кожен з нас має можливість отримати різноманітну перспективу на події. Також хотілося б зазначити, що така різноманітність впливає на розвиток свободи слова в країні та відіграє позитивну роль у подальшому формуванні демократичного суспільства.

У контексті війни чи військового стану соціальні мережі відкривають канали для комунікації з міжнародною спільнотою, що в майбутньому дасть змогу забезпечити підтримку від інших країн.

Одним із важливих аспектів досліджень є питання відкритого доступу до інформації та транспарентності у владі. Мас-медіа виступають як посередники між владою та громадськістю, забезпечуючи доступ до важливої інформації.

Дослідники вивчають ступінь медійного плюралізму та гласності в Україні. Це передбачає аналіз різноманітності джерел інформації, доступ до різних точок зору, а також визначення, наскільки влада та бізнес впливають на медіа [15, с. 79].

Питання концентрації власності у медіа-сфері та можливої монополізації досліджуються в контексті політичних трансформацій. Дослідження спрямовані на виявлення можливих ризиків і шляхів запобігання монополізації.

Дослідники аналізують, як мас-медіа впливають на прийняття політичних рішень і формування політичних агенд. Вони вивчають процеси формування громадської думки та вплив медіа на політичний процес.

В Україні були запроваджені реформи в медіасфері з метою покращення незалежності й об'єктивності, які передбачають:

- 1) лібералізацію ринку медіа;
- 2) створення незалежних регуляторів;
- 3) заборону медіа-концентрації;
- 4) законодавчі реформи;
- 5) підтримку незалежних журналістів [3, с. 301].

Дані реформи спрямовані на зміцнення незалежності мас-медіа, а також забезпечення об'єктивного й інформованого суспільства.

Мас-медіа грають важливу роль у формуванні публічної політики та впливі на рішення влади через поширення інформації, висвітлення різних точок зору, а також створення публічного обговорення. Засоби масової інформації не тільки надають доступ громадськості до важливих політичних подій, а й допомагають сформуванню думки в суспільстві щодо конкретних питань різного напрямку.

Хотілося б також зазначити, що в деяких випадках мас-медіа можуть впливати на політичні рішення шляхом публікації новин та аналізу. Таким чином громадяни мають змогу змусити владу реагувати на громадські настрої чи змінити власне рішення в бік народу. Тобто із цього можна зробити висновок, що мас-медіа відіграють доволі ключову роль між владою та громадськістю, а також у демократичному процесі.

Ці аспекти демонструють, що вивчення впливу мас-медіа на політичні трансформації є складною та багатогранною проблемою, яка потребує комплексного підходу та багатофакторного аналізу [8, с. 256]. Мас-медіа в Україні лишаються важливим інструментом у формуванні політичного ландшафту та громадянського суспільства.

Висновки. На сьогодні всі учасники інформаційного політичного простору України переживають великий вплив ринкових умов і піддаються ринковій цензурі, яка відрізняється від колишньої державної цензури в радянські часи. Інформація проходить через призму вимог ринку, комерційної вигідності та негайної віддачі інвестицій, а сам український медіаринок залежить від реклами й потреби керівників великих світових корпорацій. З іншого боку, ЗМІ виробляють інформацію відповідно до політичних уподобань своїх власників. Українські ЗМІ передусім є політичним інструментом.

Така ситуація підкреслює потребу пильно вивчати сучасні тенденції та виклики, що стосуються розвитку медіаполітики в Україні, з метою підвищення рівня унікальності підходів до цього питання.

Роль мас-медіа в політичних трансформаціях сучасної України велика й актуальна. Вони допомагають у формуванні громадської думки, висвітленні корупції та забезпеченні громадян доступом до інформації. Проте існують виклики, такі як інформаційна війна та фейкові новини, які потребують уваги та дієвих заходів для збереження незалежності й об'єктивності мас-медіа в Україні [14, с. 127]. Дослідження стану мас-медіа в Україні є ключовим для розуміння їхньої ролі в сучасних політичних трансформаціях і розвитку демократії. Враховуючи ці виклики та можливості, українські мас-медіа можуть продовжити грати важливу роль у підтримці демократичних процесів та громадянського суспільства в майбутньому.

У додаткових висновках хочу підкреслити кілька ключових аспектів:

– Роль мас-медіа в сучасній Україні надзвичайно важлива, оскільки вони відіграють роль «четвертої влади» і мають великий вплив на формування політичної агенди та громадської думки.

– Громадські й інтернет-медіа стають важливими джерелами об'єктивної інформації та аналізу, що сприяє більшій різноманітності голосів і дає змогу громадянам бути більш інформованими.

– Умови інформаційної війни та поширення фейкових новин ставлять під загрозу об'єктивність і надійність інформації [11, с. 187]. Боротьба із цими явищами потребує спільних зусиль медіа, влади та громадян.

– Розвиток медійної грамотності серед громадян важливий для того, щоб вони могли аналізувати інформацію, відділяти фейки від правдивих новин і розуміти вплив медіа на їхнє життя.

– Збереження незалежності мас-медіа та гласності важливі для створення умов для вільної дискусії, демократичних політичних рішень і забезпечення прав громадян на інформацію.

– Загалом дослідження стану мас-медіа в Україні свідчать про їхню велику важливість у контексті політичних трансформацій і демократичного розвитку країни. Ця тема залишається актуальною і потребує постійної уваги та досліджень, оскільки мас-медіа визначають обличчя сучасного суспільства та політики.

– Важливим аспектом є збереження медійного плюралізму, який дає змогу громадянам мати доступ до різних джерел інформації [16].

– Громадські та незалежні медіа відіграють ключову роль у забезпеченні різноманітності голосів та об'єктивного висвітлення подій.

– У контексті зростання кількості інформації та викликів інформаційної війни медійна грамотність громадян стає надзвичайно важливою. Освіта в цій сфері допомагає громадянам розрізняти правдиву інформацію від фейків і маніпуляцій.

– Підтримка громадської довіри до мас-медіа та їхньої ролі важлива для збереження їхньої легітимності та впливу. Сприйняття мас-медіа як надійного джерела інформації сприяє їхній ролі в політичних трансформаціях.

– Медійна свобода та громадянське суспільство взаємодіють і підтримують одне одного. Громадські організації та активісти грають важливу роль у захисті медійних свобод і наданні голосу громадянам.

Враховуючи вищезазначені аспекти, потрібно зазначити, що майбутнє мас-медіа в Україні має перспективу. Забезпечення їхньої незалежності, гласності, об'єктивності та відкритості є ключовим завданням для підтримки демократичних трансформацій і розвитку суспільства [11, с. 154].

Мас-медіа в Україні грають визначальну роль у політичних трансформаціях суспільства, забезпечуючи інформування, формування громадської думки та підтримку демократичних процесів. Збереження їхньої незалежності й об'єктивності, а також розвиток медійної грамотності та громадянського суспільства є ключовими для подальшого успіху в цій сфері.

Література:

1. Alberti A., De Serio L. Social media and politics: the case of Ukraine *Geopolitical, Social Security and Freedom Journal*. 2020. № 3 (1). P. 65–86.
2. Behabid M. Communications strategies and media influence in the Russia-Ukraine conflict *Policy Brief*. 2022. № 25 (22). P. 2–7.
3. Dreshpack V. Transformation of subjects of public communication in innovative information space of modern Ukraine *International journal of information systems and change movements*. 2020. № 11 (4). P. 292–309.

4. Dvorovyi M., Cherevko A., Benequista N. Summit for democracy: Trends in news media's future, forged in Ukraine. URL: <https://www.justsecurity.org/85791/summit-for-democracy-trends-in-news-medias-future-forged-in-ukraine/> (дата звернення: 26.11.2023).
5. Kutsyk A., Golovei V. Social networks as a factor in the development of civil society in Ukraine *European Journal of Transformation Studies*. 2020. № 8 (1). P. 66–72.
6. Волянський В. В. Взаємодія органів державної влади та ЗМІ у демократичному суспільстві. *Політико-правові проблеми сучасного державного управління : збірник наукових праць за матеріалами науково-практичної конференції 2012* / кол. авт. ; за заг. ред. О. А. Золотарьової. Одеса : Лерадрук, 2012. С. 128–138.
7. Волянський В. В. Медіаполітика у демократичному суспільстві: сучасні тенденції та перспективи розвитку : стаття. Одеса, 2012. 21 с.
8. Волянський В. В. Проблеми політичного менеджменту у сфері ЗМІ. *II Збірка наукових праць. Книга перша – Проблеми сучасного управління: економічні, екологічні, політико-правові, історичні, ментальні аспекти : матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної конференції 01 МАУП*. 2011. С. 252–259.
9. Ковалевський В. Сучасний стан і тенденції розвитку медіасфери України : стаття. Київ, 2009. 11 с.
10. Костира І. Медіатизація політики та політизація ЗМІ як тенденції політичного процесу в Україні : стаття. Київ, 2013. 10 с.
11. Онуфрив С. Т. Політичний дискурс ЗМІ України у світовому інформаційному просторі: дис. ... канд. філол. наук : 10.01.08 / Онуфрив Соломія Тарасівна ; Львівський національний ун-т ім. Івана Франка. Львів, 2005. 193 с.
12. Пронченко О. С. Взаємодія ЗМІ і влади в контексті реалізації права громадян на інформацію: дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02 / Пронченко Олександр Сергійович ; НАН України, Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І. Ф. Кураса. Київ, 2008. 188 с.
13. Хлівнюк Т. Вплив засобів масової інформації на політичний простір сучасної України : автореферат. Одеса, 2008. 18 с.
14. Хлівнюк Т. Місце і роль засобів масової інформації в політичному конфлікті сучасної України. *Перспективи*. 2005. № 4 (32). С. 134–137.
15. Хлівнюк Т. Стан, особливості та перспективи перехідних демократизаційних процесів у пострадянських країнах. *Перспективи*. 2004. № 4 (28). С. 78–81.
16. Щепаньчик Д. Політизація засобів масової інформації, тобто журналісти на двох ставках. URL: <http://elekcii.org/nie-tedy-droga/polityzaczamediw.html> (дата звернення: 27.11.2023).
17. Яковлев Д. В. Медіатизація політики в умовах становлення демократичного режиму. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vsntu/2008_2009/91- SevNTU/91-20.pdf (дата звернення: 26.11.2023).

References:

1. Alberti, A., & De Serio, L. (2020). Social media and politics: the case of Ukraine. *Geopolitical, Social Security and Freedom Journal*. № 3 (1). P. 65–86.
2. Behabid, M. (2022). Communications strategies and media influence in the Russia-Ukraine conflict. *Policy Brief*. № 25 (22). P. 2–7.
3. Dreshpack, V. (2020). Transformation of subjects of public communication in innovative information space of modern Ukraine. *International journal of information systems and change movements*. № 11 (4). P. 292–309.
4. Dvorovyi, M., Cherevko, A., & Benequista, N. (2023). Summit for democracy: Trends in news media's future, forged in Ukraine. Retrieved from: <https://www.justsecurity.org/85791/summit-for-democracy-trends-in-news-medias-future-forged-in-ukraine/>.
5. Kutsyk, A., & Golovei, V. (2020). Social networks as a factor in the development of civil society in Ukraine. *European Journal of Transformation Studies*. № 8 (1). P. 66–72.
6. Volianskyi, V.V. (2012). Vzayemodiya orhaniv derzhavnoyi vlady ta ZMI u demokratychnomu suspilstvi [Interaction of state authorities and mass media in a democratic society]. *Polityko-pravovi problemy suchasnoho derzhavnoho upravlinnya: Zbirnyk naukovykh prats za materialamy nauково-praktychnoyi konferentsiyi*. Odessa: Leradruk. P. 128–138 [in Ukrainian].

7. Volianskyi, V.V. (2012). Mediapolityka u demokratychnomu suspil'stvi: suchasni tendentsiyi ta perspektyvy rozvytku [Media politics in a democratic society: modern trends and development prospects]. P. 21 [in Ukrainian].
8. Volianskyi, V.V. (2021). Problemy politychnoho menezhmentu u sferi ZMI [Problems of political management in the field of mass media]. II Zbirka naukovykh prats: Knyha persha – Problemy suchasnoho upravlinnya: ekonomichni, ekolohichni, polityko-pravovi, istorychni, mental'ni aspekty: Materialy VII Vseukrayinskoyi nauково-praktychnoyi konferentsiyi 01 MAU. P. 252–259 [in Ukrainian].
9. Kovalevskyi, V. (2009). Suchasnyy stan i tendentsiyi rozvytku mediasfery Ukrayiny [The current state and development trends of the media sphere of Ukraine]. P. 11 [in Ukrainian].
10. Kostyrya, I. (2013). Mediatyzatsiya polityky ta polityzatsiya ZMI yak tendentsiyi politychnoho protsesu v Ukrayini [Mediatization of politics and media politicization as trends in the political process in Ukraine]. P. 10 [in Ukrainian].
11. Onufriiv, S.T. (2005). Politychnyy dyskurs ZMI Ukrayiny u svitovomu informatsiynomu prostori [Political discourse of mass media of Ukraine in the global information space]. Dys. ... kand. filol. nauk : 10.01.08 / Onufriiv Solomiya Tarasivna; Lvivskyy natsionalnyy un-t im. Ivana Franka. L., P. 193 [in Ukrainian].
12. Pronchenko, O.S. (2008). Vzayemodiya ZMI i vlady v konteksti realizatsiyi prava hromadyan na informatsiyu [The interaction of mass media and authorities in the context of the implementation of citizens' right to information]. Dys. ... kand. polit. nauk : 23.00.02 / Pronchenko Oleksandr Serhiyovych; NAN Ukrayiny, In-polit. i etnonats. doslidzh. im. I.F. Kurasa. P. 188 [in Ukrainian].
13. Khlivnyuk, T. (2008). Vplyv zasobiv masovoyi informatsiyi na politychnyy prostir suchasnoyi Ukrayiny [The influence of mass media on the political space of modern Ukraine]: Avtoreferat. Odesa. P. 18 [in Ukrainian].
14. Khlivnyuk, T. (2005). Mistse i rol zasobiv masovoyi informatsiyi v politychnomu konflikti suchasnoyi Ukrayiny [The place and role of mass media in the political conflict of modern Ukraine]. *Perspektyvy*. № 4 (32). P. 134–137 [in Ukrainian].
15. Khlivnyuk, T. (2004). Stan, osoblyvosti ta perspektyvy perekhidnykh demokratyzatsiynykh protsesiv u postradyanskykh krayinakh [The state, features and prospects of transitional democratization processes in post-Soviet countries]. *Perspektyvy*. № 4 (28). P. 78–81 [in Ukrainian].
16. Shchepanchyk, D. (n.d.). Polityzatsiya zasobiv masovoyi informatsiyi, tobto zhurnalisty na dvokh stavkakh [Politicization of mass media, i.e. journalists at two stakes]. Retrieved from: <http://elekcii.org/nietedy-droga/polityzacjamedio.html> (accessed 27.11.2023) [in Ukrainian].
17. Yakovlev, D.V. (n.d.). Mediatyzatsiya polityky v umovakh stanovlennya demokratychnoho rezhymu [Mediatization of politics in the conditions of the formation of a democratic regime]. Retrieved from: http://archive.nbu.gov.ua/portal/natural/Vsntu/2008_2009/91-SevNTU/91-20.pdf [in Ukrainian].

Svitlana Matviienkiv, Sebastian Kyrnychnyy. Mass media of Ukraine in the context of political transformations of society

The article examines the role of mass media in Ukraine in the context of political transformations of society. The influence of the mass media on the country's political landscape during the period of changes taking place in Ukrainian society is studied. The article examines important aspects of the interaction between the mass media and political processes, paying attention to the role of the mass media in the formation of civic consciousness, the attitude of society to political events and the influence on the formation of a civic position. The dynamics of changes in the mass media space of Ukraine during the transition to new political realities are analyzed, paying attention to the transformations in the work of mass media and their role in modern political dialogue.

Key words: mass media, political processes, public opinion, information war, media literacy.